УДК 377.8.091.12:005.336.5:81'243'272
DOI https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.1.13

Васільєва П. А.

ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В КОЛЕДЖІ

Розглянуто структуру іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі, проаналізовано складові частини іншомовної комунікативної компетентності. Представлено й охарактеризовано погляди щодо компонентів структури іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі. На підставі аналізу підходів вітчизняних та закордонних дослідників щодо структури іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі виділено чотири основні компоненти, а саме: мотиваційний, організаційно-діяльний, соціолінгвістичний та когнітивно-рефлексивний. Окреслено перспективи подальшого розвитку дослідження щодо змісту зазначених компонентів.

Мотиваційний компонент іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі передбачає оновлення власних потреб та переконань щодо бажання поширювати іншомовну комунікацію шляхом самовдосконалення та самоконтролю, а також бажання підвищити свій емоційний інтелект.

Організаційно-діяльна складова частина іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі враховує алгоритм надання іншомовних комунікативних знань, умінь та навичок у використанні різних джерел інформації, створює сучасні засоби дистанційного спілкування, що покращують зворотний зв'язок між учителем та студентом, міжособистісні взаємини, правила поведінки й етикет іншомовного спілкування.

Соціолінгвістичний компонент іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі відображає майстерність володіння професійно значущою іншомовною лексикою, її граматикою, фонетикою. Цей компонент ураховує потребу майбутніх учителів початкової школи демонструвати знання щодо країни мови, її історії, національної та культурної специфіки, мовної поведінки носіїв мови, спілкування із представниками різних культур.

Когнітивно-рефлексивний компонент забезпечує сукупність знань, умінь, навичок, необхідних для іншомовного спілкування у професійній діяльності; уміння висловлюватись із використанням цілісних та логічних виразів різних функціональних стилів, знання норм спілкування та правил діалогу, способів вираження думок та почуттів, уміння оцінювати комунікативну ситуацію, критично аналізувати двостороннє спілкування іноземною мовою, розуміти напрями комунікативного вдосконалення.

Ключові слова: *компоненти, структура, складові, іншомовна комунікативна компетентність, майбутні вчителі початкової школи, коледж.*

Найбільш важливою характеристикою сучасного майбутнього фахівця, зокрема вчителя початкової школи, є високий рівень іншомовної комунікативної компетентності у професійній діяльності, адже спілкування та комунікація є невід'ємною частиною його професійного середовища. Після дослідження в попередніх наукових роботах дефініції іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі продовжуємо дослідження структури цього феномену.

Структура іншомовної комунікативної компетентності зі слів дослідниці Е. М. Шульгіної передбачає мовні навички, речові вміння, знання, метакогнітивний досвід, мовну, речову, соціокультурну компетенції [24, с. 29]. Мовна компетентність, за дослідженнями І. О. Чеботарьова, включає володіння державною мовою, володіння іноземною мовою; компетентність із використанням інформаційно-комунікаційних технологій; спроможність вирішувати професійні завдання за допомогою комунікацій, здатність до професійно-особистісного зростання з використанням комунікативних засобів [21, с. 62–63]. Учена І. А. Вяхк структуру іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця вбачає в: мовній компетенції; мовленнєвій компетенції; фаховій компетенції; міжособистісній компетенції; стратегічній компетенції; системній компетенції. Дослідниця наголошує, що «зміст мовної компетенції охоплює знання граматичних структур, характерних для ділового стилю і технічної літератури, знання лексики, професійної термінології. Фахова компетенція передбачає знання професійної термінології і вміння визначати причинно-наслідкові зв'язки у професійних текстах. До фахового компонента належать якості, а також здібності, знання, уміння і навички фахівця, які забезпечать йому, з одного боку, знаходження й оперування іншомовною професійно значущою інформацією, знання фахової термінологічної лексики, уміння читати і визначати основне у спеціалізованих текстах, а з іншого – знання об'єкта своєї професійної діяльності, розуміння відношень причинності, відношень "об'єкт – суб'єкт" зі спеціальних дисциплін. Мовленнєвий компонент передбачає вміння і здібності, що забезпечують можливість комуніканту сприймати і продукувати граматично правильне та лексично коректне іншомовне мовлення. Стратегічна компетенція передбачає вміння відбирати і використовувати найефективніші стратегії для розв'язання різних комунікативних завдань. Міжособистісні компетенції охоплюють здатність до роботи в команді, навички міжособистісних стосунків, здатність до спілкування з фахівцями з інших галузей, здатність сприймати різноманітність і культурні відмінності, здатність працювати в міжнародному середовищі, бути носієм етичних цінностей. Системні компетенції охоплюють дослідницькі навички, здатність навчатися, здатність породжувати нові ідеї (креативність), розу-

міння культур і звичаїв інших країн, здатність працювати самостійно, розроблення й управління проєктами, бажання успіху [6, с. 50–51].

Дослідниця Н. Л. Рябенко поділяє іншомовну комунікативну компетентність на такі складові частини: лексично-граматичну, дискурсивно-компромісну, ситуаційно-комунікативну, контекстно-стратегічну. За її дослідженнями лексико-граматична становить собою загальні знання мови, системи знаків, граматичних помилок, загальне вживання лексичних одиниць, сталі вирази, кліше, синонімічні й антонімічні ряди, граматичні структури тощо. Дискурсивно-компромісна складова частина передбачає вміння будувати зв'язані тексти для вирішення комунікативних завдань, правильне використання зв'язків поєднання слів для логіки викладання текстової інформації, які б відповідали поточному спілкуванню відповідно до рівня володіння мовою. Ситуаційно-комунікативна складова частина передбачає використання мовних засобів відповідно до соціального контексту розмови, що найбільш важливо в рамках іншомовної комунікації, бо необхідно брати до уваги рівень формальності, взаємини співрозмовників, їхнє соціальне становище, статус, що потребує належності мовних засобів. Також подолання міжкультурних бар'єрів, знання правил поведінки, толерантне ставлення до традицій та норм окремих прошарків суспільства. Контекстно-стратегічна складова частина передбачає вміння підібрати правильні комунікативні стратегії, щоб компенсувати нестачу мовних засобів, водночас зберігати адекватну комунікацію, цілком відображати зміст, смисл та думки співрозмовника [17, с. 49].

Складовими частинами іншомовної комунікативної компетентності, на думку вченої М. В. Абрамової, є знання основної педагогічної і профільної термінології, основних понять педагогіки і спеціальної наочної сфери в рамках термінологічного мінімуму; основних граматичних конструкцій, що реалізовуються на матеріалі загальнопедагогічних і вузькоспеціальних дисциплін; норм і правил спілкування в основних комунікативних ситуаціях у навчально-професійній педагогічній сфері (лекція, практичне заняття, залік, іспит, консультація, підготовка курсового і дипломного проєктів, педагогічна практика, конференція, урок, позакласний захід, батьківські збори); основних жанрів педагогічного дискурсу; основного змістовного мінімуму загальнопедагогічних і вузькоспеціальних дисциплін; соціокультурної специфіки здійснення педагогічної діяльності у країні навчання (особливості національної системи освіти, педагогічні традиції, особливості організації дозвілля, взаємодії школи та родини); уміння реалізувати такі комунікативні інтенції в навчально-професійній педагогічній сфері: розуміти навчально-професійну інформацію педагогічних текстів, відповідних рівню володіння В2, загальнопедагогічних і вузькоспеціальних дисциплін із подальшою інтерпретацією в усній і письмовій формах; брати участь у навчально-професійній комунікації на загальнопедагогічні і вузькоспеціальні теми (ставити питання, давати оцінку отриманої інформації, викладати свою думку, робити висновки), створювати власні усні і письмові тексти на загальнопедагогічні і вузькоспеціальні теми; вирішувати комунікативні завдання в таких ситуаціях спілкування: на лекціях і семінарах із педагогічних дисциплін, на науково-практичних конференціях, під час навчальної і виробничої педагогічної практики (на уроці, позакласному заході, під час підсумкової конференції), на заліку й екзамені з педагогічних дисциплін [1, с. 11].

Отже, закордонні та вітчизняні науковці під час дослідження структури іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців у різних сферах життя з урахуванням різноманітних підходів до визначення явища іншомовної комунікативної компетентності та специфіки кожного окремого фаху, як бачимо, не дійшли спільної думки у градації.

Проте в результаті детального ознайомлення із працями науковців було систематизовано та виокремлено декілька найчастіше вживаних складових частин іншомовної комунікативної компетентності. По-перше, *мотиваційний, або емоційно-вольовий, компонент.*

Учена В. Д. Крикун виокремлює ціннісно-мотиваційний, когнітивний, операційний та суб'єктний компоненти [13, с. 55]. Дослідниця О. Ю. Шубкіна впевнена, що мотиваційно-ціннісний компонент визначає комунікативну потребу (бажання) почати комунікативний акт [23, с. 45]. Учена О. А. Ковальова підкреслює, що ціннісно-смисловому компоненту можуть відповідати ціннісні орієнтації й переконання, тоді як мотиваційному – мотиваційні та цільові спонукання, поведінковому – уміння й навички, афективно-вольовому – окремі особистісні якості та здібності (емпатія, тип темпераменту, рівень емоційного інтелекту, здатність контролювати свої емоції, а також уміння якісно здійснювати саморегуляцію та самоконтроль у контексті конкретних ситуацій тощо) [12, с. 37].

Погоджуємось із науковцями щодо важливості *мотиваційного компонента* іншомовної комунікативної компетентності в рамках її формування у вчителів початкової школи в коледжі.

Такої ж думки дотримується науковець Д. А. Бегека, що, окрім мотиваційного компонента (актуалізація потреб і мотивів, мобілізація сил і засобів), убачає інші аспекти у структурі іншомовної комунікативної компетенції, а саме практичний аспект підготовки: змістово-навчальний (планування цілей, завдань, змісту, обсягу і якості знань, навичок і умінь, яких мають набути студенти); організаційно-діяльний (проведення занять, використання методів, форм і засобів, опрацювання комунікативних текстів, вправ, завдань; формування й оцінювання знань, навичок і вмінь студентів; організація іншомовного комунікативного середовища). А також теоретичний аспект підготовки: цільовий (мета, завдання, потреби, мотиви); теоретично-інформаційний (інформація про засадничі положення, підходи, принципи, вимоги, методи, засоби і форми

навчання іншомовної комунікації; опрацювання педагогічних умов, спецкурсу, методичного посібника); теоретично-методичний (засади організації іншомовної взаємодії, практики формування досліджуваної компетентності) [4, с. 10].

Саме *організаційно-діяльний* компонент розглянемо більш детально. Дослідниця О. Ю. Шубкіна зазначає, що діяльний компонент характеризується здатністю до послідовної реалізації складових дій, що визначають логіку (алгоритм) комунікацій [23, с. 45]. Діяльний компонент іншомовної комунікативної компетентності схарактеризовано вченою А. С. Сівцевої як найбільш вагомий із-поміж аксіологічного та когнітивного компонентів іншомовної комунікативної компетентності [18, с. 11]. Таку ж думку поділяє дослідниця А. Т. Літвінчук, яка додає, що організаційно-дискурсивна компетентність будується у процесі розвитку та впливу всіх інших структурних компонентів (лексико-граматичний, термінологічний, лінгвосоціокультурний та діяльнісний), під впливом стратегічного й інформаційно-технологічного компонентів, які забезпечують мовця арсеналом електронних засобів спілкування та потенційно корисних навичок і стратегій для розв'язання проблем та компенсування недоліків у будь-якій із згаданих вище компетентностей [14, с. 64].

Отже, погоджуємось з важливістю знань щодо мовної системи, третім компонентом іншомовної комунікативної компетентності в рамках дослідження визначено *соціолінгвістичну складову частину*. Таку думку поділяють вітчизняні та закордонні науковці, зокрема, компонентний склад іншомовної комунікативної компетентності, за дослідженнями вченої Г. К. Борозенец, включає лінгвістичну, соціологічну, дискурсивну, стратегічну, соціокультурну, соціальну, комунікативну складові частини [5, с. 22]. Дослідниця А. А. Драгунова впевнена, що складовими частинами іншомовної комунікативної культури є лінгвістична, граматична, фонологічна, орфографічна, орфоепічна, соціокультурна, соціолінгвістична, стратегічна, прагматична, дискурсивна, соціальна, ключова [10, с. 40]. З погляду вченої С. А. Гільманової, існує дві групи поділу компонентного складу іншомовної комунікативної культури, зокрема: мовна, соціокультурна, компенсаційна, навчально-пізнавальна, а також: лінгвістична, соціолінгвістична, соціокультурна, дискурсивна, стратегічна та соціальна [9, с. 22].

Більш детальний опис соціолінгвістичної складової частини представлено в роботах учених Т. В. Герасимчук, Л. В. Шиянюк, Ю. Ю. Солодовнікової й О. В. Парахіної. Дослідницею Т. В. Герасимчук у рамках педагогічного експерименту визначено сукупність компетенцій, що входять до складу іншомовної комунікативної компетентності, а саме: "лінгвістична (сукупність знань про структуру мовної системи, що вивчається, уміння оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності), предметна (наявність професійних знань у системі дисциплін за фахом, уміння застосовувати їх у процесі комунікації), прагматична (наявність відповідних знань про сутність і особливості комунікації, опанування потенціалу професійного дискурсу, аналіз взаємодії комунікантів під час ділового спілкування), соціокультурна (сукупність знань про країну мови, що вивчається, національно-культурну специфіку соціальної і мовленнєвої поведінки носіїв мови), інформаційна (знання про новітні інформаційні та комунікативні технології (комп'ютер, інтернет) відповідно до умов спілкування, технік і тактик комунікації; невербальні вміння забезпечити процес іншомовної комунікації, зважаючи на адресата мовлення)" [8, с. 6].

Учена Л. В. Шиянюк стверджує, що за загальноєвропейськими рекомендаціями [11] запропоновано іншомовну комунікативну (мовленнєву) компетенцію розглядати як таку, що "складається з: лінгвістичного, соціолінгвістичного та прагматичного компонентів. Соціолінгвістична складова стосується соціокультурних умов користування мовою. Через чутливість до соціальних конвенцій (правила ввічливості; норми, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, класами та соціальними групами; лінгвістичні кодифікації деяких основних ритуалів у житті суспільства) соціолінгвістичний компонент пронизує весь процес спілкування між представниками різних культур навіть тоді, коли його учасники часто не усвідомлюють цього впливу. Лінгвістична – це знання про саму науку, її розділи, етапи розвитку. Методика формування прагматичного компонента комунікативної компетенції передбачає й розв'язання проблеми формування всіх видів мовленнєвої діяльності особистості, а найголовніше продуктивних типів: говоріння – письмо" [22, с. 54].

Дослідниця О. В. Парахіна розрізняє такі складові частини іншомовної комунікативної компетентності: лінгвістичний компонент реалізується у здатності продукувати й інтерпретувати усну і письмову мову, побудовану відповідно до мовних норм. Комунікативний рівень і його складові комунікативно-професійна, соціокультурна і компенсаторна компетенції передбачають здатність здійснювати спілкування у сфері професійної комунікації з урахуванням особливостей мовних форм, соціокультурних норм, комунікативних інтенцій, характерних для даної професійної комунікації, з урахуванням особливостей мовних форм, соціокультурних норм, комунікативних інтенцій, характерних для даного професійного співтовариства, з використанням усього спектра вербальних і невербальних засобів. Дискурсивно-прагматичний компонент включає дискурсивну, інформаційно-аналітичну, компетенції самовдосконалення і виявляється у здатності майбутніх фахівців самостійно працювати з різними джерелами професійно значущої інформації, обробляти цю інформацію відповідно до поставлених завдань, передавати її вміст шляхом побудови логічних, цілісних висловів різних функціональних стилів, а також у потребі в підвищенні свого освітнього рівня [15, с. 15].

У структурі професійної підготовки майбутнього фахівця дослідницею Ю. Ю. Солодовніковою були виділені такі компоненти: іншомовна комунікативна компетентність і загальна професійна компетентність. Іншомовна комунікативна компетентність включає такі складові частини: лінгвістичну, прагматичну, дис-

курсивну, стратегічну і соціокультурну. Лінгвістична складова частина іншомовного спілкування у професійній сфері передбачає засвоєння професійно значущої лексики, граматики, фонетики. Прагматична складова частина полягає у здатності реалізувати комунікативний намір; додавати емоційного забарвлення вислову і виражати оцінку ситуації спілкування (емоційно-оцінний підтекст); ураховувати соціальну ситуацію і контекст спілкування; впливати на співбесідника або здійснювати соціальну дію. Стратегічна складова частина полягає в умінні використовувати різні стратегії підтримки комунікативного контакту у процесі вирішення професійних завдань соціальної роботи: привернути увагу співбесідника, запропонувати тему спілкування, ініціювати спілкування, утримати увагу співбесідника, підтримати розмову, завершити спілкування. Дискурсивна складова частина визначається вмінням розуміти різні види висловів, будувати логічні, зв'язні вислови, різних функціональних стилів, що володіють цілісністю, чітким композиційним оформленням. Соціокультурна складова частина визначається сукупністю таких умінь: вирішувати професійно направлені завдання в ситуаціях, що моделюють умови міжкультурної взаємодії з партнерами в соціальній сфері; розуміти національно-культурну специфіку використання матеріалу; володіти формальним і неформальним стилями мовної поведінки [19, с. 15].

Учена Г. В. Петрова поділяє іншомовну комунікативну компетентність на декілька складових частин, зокрема: "лінгвістичну (здатність розуміти необмежене число правильних у мовному відношенні пропозицій за допомогою засвоєних мовних знаків і правил); соціолінгвістичну (здатність вибирати і використовувати адекватні мовні форми і засоби залежно від мети і ситуації спілкування); вербально-когнітивну (здатність обробляти, групувати відомості, знання); наочну (здатність орієнтуватися у змістовому плані спілкування); професійну (співвідноситься з наочною компетенцією і є сукупністю знань, умінь, навиків, необхідних для професійної діяльності); дискурсивну (здатність розуміти різні види комунікативних висловів, будувати цілісні і логічні вислови різних функціональних стилів)" [16, с. 10].

Погоджуємося з дослідницею, четвертою складовою частиною іншомовної комунікативної компетентності в рамках її формування у вчителів початкової школи в коледжі виокремлюємо *когнітивно-рефлексивний компонент*.

Дослідниця О. Ю. Шубкіна впевнена, що когнітивний компонент являє собою знання про норми спілкування та способи ведення діалогу, прийоми комунікацій, способи виразу думок та почуттів. Рефлексивно-оцінний виражає здатність оцінювати комунікативну ситуацію, аналізувати способи комунікації, усвідомлювати шляхи комунікативного вдосконалення [23, с. 45]. Учена О. А. Ковальова зазначає, що «когнітивному компоненту можуть відповідати знання, а також певні особистісні здібності та якості (інтелект, його глибина і гнучкість, здатність до рефлексії тощо)» [12, с. 37]. Таку думку поділяє дослідниця А. К. Амрахова, що розрізняє два компоненти іншомовної комунікативної компетентності: мовний та комунікативно-когнітивний. Мовна складова частина направлена на виявлення подібностей та розбіжностей мовних явищ констатування текстів від форми до змісту на основі контрастного аналізу граматичних, фонетичних, лексичних засобів виразу мови, з урахуванням застережень щодо наявності фонетичних помилок у побудові тексту. Також урахування специфіки національного комунікативного середовища, адаптації до рідної мови та до іншомовної, вияв особливостей побудови лексичних виразів, прояв емоційності тощо. Комунікативно-когнітивний компонент включає систематизацію загальних та диференційних явищ іншої мови на основі актуалізації когнітивних механізмів формування мовних зв'язків, дидактичну адаптацію мови, моделювання, логічну побудову від загального до конкретного [2, с. 164]. Учена Н. П. Хінзєєва іншомовну комунікативну компетентність поділяє на складові частини іншомовних комунікативних знань, комунікативних умінь та комунікативних навичок. Навички та знання, за її дослідженнями, забезпечують формування та розвиток особистості, а навички дозволяють успішно вступати в контакт з іншими людьми [20, с. 16].

Структуру означеної компетентності майбутніх фахівців розкладає на декілька компонентів дослідник С. М. Галецький: "Ціле мотиваційного, що відображає рівень зацікавленості студентів у подальшому зростанні свого рівня комунікативної компетентності, з одного боку, та у вмотивованому володінні сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями – з іншого; когнітивно-лінгвістичного компонента, що представлений сукупністю системних знань та вмінь з іноземної мови та методики її викладання (що в поєднанні з відповідними особистісними якостями становлять необхідні мовні та професійні компетенції викладача іноземних мов), а також з курсу психології і педагогіки вищої школи; процесуально-технологічного компонента, який уможливлює, з одного боку, розвиток комунікативних умінь та навичок у площині іншомовного спілкування та викладання іноземних мов, з іншого – умінь та навичок використання сучасних ІКТ у процесі навчання (і подальшого викладання) іноземних мов; рефлексивно-оцінного, за яким можемо оцінювати рівень сформованості комунікативної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов із застосуванням засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а також у процесі рефлексії сформованості названої компетентності" [7, с. 91].

Учена С. А. Арапова надає детальний опис складових частин іншомовної комунікативної компетентності, отже: мотиваційний та емоційно-вольовий компоненти підкреслюють наявність у майбутнього фахівця різних мотивів до здійснення іншомовної розмови з використанням мультимедійних засобів, потреба в самовдосконаленні власних навчальних дій, що необхідні для вирішення комунікаційних завдань у середовищі

полікультурної міжособової комунікації, розвиток власної мовної особистості, а також емоційної стабільності завдяки подоланню мовних бар'єрів. Настановчо-поведінковий компонент ураховує необхідність майбутнього фахівця проявляти активність, самостійність, творче начало в умовах мультимедійної мужкультурної комунікації, адекватно сприймати продукти зазначеної комунікації, дотримуватись норм поведінки віртуального середовища, безпечно використовувати мультимедійні ресурси, поважати авторські права тощо. Рефлексивний компонент ураховує потребу критичного оцінювання мультимедійної іншомовної комунікації та її результатів. Лінгвістичний компонент передбачає вдосконалення навичок вимови, лексичної та граматичної складових частин мови, поповнення словарного запасу лексичними одиницями, сучасними мовними оборотами, розвиток навичок аудіювання автентичних текстів актуального змісту, а також навичок спілкування та письмової мови. Соціокультурний компонент завдяки засвоєнню набору знань щодо країни іноземної мови, її історії, традицій, культурних цінностей, норм поведінки та розуміння використання ефективного іншомовного комунікативного простору дає змогу усвідомити цінності власної культури та необхідність самостійної презентації в суспільстві під час спілкування в соціальній мережі. Практично-операційний компонент передбачає реалізацію іншомовних комунікативних знань, умінь та навичок у роботі з різними джерелами інформації, створення власних мультимедійних продуктів, уміння використовувати електронні засоби як інструменти творчості тощо [3, с. 44].

Висновки. На підставі аналізу наукових робіт вітчизняних та закордонних дослідників щодо структури іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі виокремлено чотири основні компоненти, а саме: мотиваційний, організаційно-діяльний, соціолінгвістичний та когнітивно-рефлексивний компоненти.

Мотиваційний компонент іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі передбачає актуалізацію власних потреб та переконань щодо бажання поширення іншомовного спілкування завдяки самовдосконаленню та самоконтролю, а також прагнення до підвищення рівня власного емоційного інтелекту.

Організаційно-діяльний компонент іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі враховує алгоритм надання іншомовних комунікативних знань, умінь та навичок у рамках використання різних джерел інформації, створення сучасних дистанційних комунікативних засобів, що посилюють зворотний зв'язок "викладач – студент", регулювання міжособистісних відносин, правил поведінки й етикету іншомовної комунікації.

Соціолінгвістичний компонент іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі відображає засвоєння професійно значущої іншомовної лексики, граматики, фонетики. Складовою частиною враховується необхідність майбутнього вчителя початкової школи проявляти знання щодо країни мови, її історії, національно-культурної специфіки, мовної поведінки носіїв мови, спілкування із представниками різних культур.

Когнітивно-рефлексивним компонентом передбачено сукупність знань, умінь, навиків, необхідних для іншомовної комунікації у професійній діяльності; уміння висловлюватись із використанням цілісних і логічних висловів різноманітних функціональних стилів, знання про норми спілкування та правила ведення діалогу, способи відображення думок та почуттів, здатність оцінювати комунікативну ситуацію, критично аналізувати двостороннє іншомовне спілкування, усвідомлювати напрями комунікативного вдосконалення.

Подальші перспективи дослідження напряму будуть скеровані на дослідження змісту компонентів іншомовної комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкової школи в коледжі.

Використана література:

1. Абрамова М. В. Формирование коммуникативной компетенции иностранных студентов в учебно-профессиональной сфере на материале текстов по педагогике : автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Санкт-Петербург, 2016. 24 с. С. 11.
2. Амрахова А. К. Обучение иноязычной коммуникативной компетенции учащихся-лезгин : дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Махачкала, 2015. 212 с. С. 164.
3. Арапова С. А. Формирование иноязычной коммуникативной компетенции школьников в мультимедийном образовательном пространстве : дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Пермь, 2015. 236 с. С. 44.
4. Бегека Д. А. Підготовка майбутніх магістрів іноземної філології до формування фахової комунікативної компетентності студентів педагогічного університету : автореф дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2015. 20 с. С. 10.
5. Борозенец Г. К. Интегративный поход к формированию коммуникативной компетентности студентов неязыковых вузов средствами иностранного языка : автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Самара, 2015. 40 с. С. 22.
6. Вяхк І. А. Педагогічні умови формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій : дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Вінниця, 2013. 227 с. С. 50–51.
7. Галецький С. М. Формування комунікативної компетентності викладачів іноземних мов засобами інформаційно-комунікативних технологій : дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Житомир, 2020. 292 с. С. 91.
8. Герасимчук Т. В. Формування професійної іншомовної компетентності майбутніх інженерів автомобільно-дорожньої галузі з використанням інформаційних технологій : автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Херсон, 2016. 22. С. 6.
9. Гильманова С. А. Педагогические условия развития иноязычной коммуникативной компетенции студентов неязыковых факультетов : дис. …канд. пед. наук: 13.00.08. Челябинск, 2019. 147 с. С. 22.
10. Драгунова А. А. Формирование иноязычной коммуникативной компетенции у студентов факультета иностранных языков через использование учебных интернет-ресурсов на основе технологий веб.2.0 : дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Ярославль, 2014. 381 с. С. 40.

11. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
12. Ковальова О. А. Психологічні особливості розвитку соціально-комунікативної компетентності вчителів : дис. … канд. псих. наук: 19.00.07. Переяслав-Хмельницький, 2018. 203 с. С. 37.
13. Крикун В. Д. Формування іншомовної професійної компетентності майбутніх магістрів військового управління : дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2018. 251 с. С. 55.
14. Літвінчук А. Т. Формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх інженерів-технологів у процесі гуманітарної підготовки : дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Рівне, 2018. 283 с. С. 64.
15. Парахина О. В. Развитие иноязычной коммуникативной компетенции будущих инженеров в системе дополнительного профессионального образования военно-морского вуза : автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Калининград, 2016. 23 с. С. 15.
16. Петрова Г. В. Формирование иноязычной профессионально-коммуникативной компетенции студентов : автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Новокузнецк, 2010. 22 с. С. 10.
17. Рябенко Н. Л. Формирование иноязычной коммуникативной компетенции студентов международного профиля средствами интерактивных технологий : дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Москва, 2019. 174 с. С. 49.
18. Сивцева А. С. Формирование иноязычной коммуникативной компетентности будущих врачей в образовательном процессе вуза : автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Ялта, 2020. 23 с. С. 11.
19. Солодовникова Ю. Ю. Формирование иноязычной коммуникативной компетентности как условие совершенствования профессиональной подготовки специалиста социальной работы : автореф. дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Курск, 2009. 22 с. С. 15.
20. Хинзеева Н. П. Формирование коммуникативной компетентности иностранных студентов в иноязычной образовательной среде : дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Улан-Удэ, 2016. 181 с. С. 16.
21. Чеботарьова І. О. Формування комунікативної компетентності майбутніх керівників закладів освіти в умовах магістратури : дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2018. 243 с. С. 62–63.
22. Шиянюк Л. В. Текстоцентричний підхід до формування україномовної комунікативної компетентності студентів вищих технічних навчальних закладів : дис. … канд. пед. наук: 13.00.04. Херсон, 2018. 365 с. С. 54.
23. Шубкина О. Ю. Формирование коммуникативной компетентности студентов технических направлений подготовки : дис. … канд. пед. наук: 13.00.08. Красноярск, 2016. 266 с. С. 45.
24. Шульгина Е. М. Методика формирования иноязычной коммуникативной компетенции студентов посредством технологи веб-квест : дис. …канд. пед. наук: 13.00.08. Томск, 2014. 243 с. С. 29.

References:

1. Abramova, M. V. (2016). Formyrovanye kommunykatyvnoj kompetencyy ynostrannykh studentov v uchebno-professyonaljnoj sfere na materyale tekstov po pedaghoghyke [Formation of communicative competence of foreign students in the educational and professional field on the material of pedagogical texts] (PhD Thesis abstract), 13.00.08. Sankt-Peterburgh, 2015. 24 p., p. 11. [in Russian]
2. Amrakhova, A. K. (2015). Obuchenye ynojazychnoj kommunykatyvnoj kompetencyy uchashhykhsja-lezghyn [Teaching of foreign communicative competence of pupils lezgins] (PhD Thesis), 13.00.08. Makhachkala, 212 p., p. 164. [in Russian]
3. Arapova, S. A. (2015). Formyrovanye ynojazychnoj kommunykatyvnoj kompetencyy shkoljnykov v muljtymedyjnom obrazovateljnom prostranstve [Formation of foreign languages communicative competence of school children in multimedia space] (PhD Thesis), 13.00.08. Permj, 236 p., p. 44. [in Russian]
4. Begheka, D. A. (2015) Pidghotovka majbutnikh maghistriv inozemnoji filologhiji do formuvannja fakhovoji komunikatyvnoji kompetentnosti studentiv pedaghoghichnogho universytetu [Preparation of future masters in philology to form professional competence of the students of pedagogic university] (PhD Thesis abstract), 13.00.04. Kyjiv, 20 p., p. 10. [in Ukrainian]
5. Borozenec, Gh. K. (2005). Ynteghratyvnyj pokhod k formyrovanyju kommunykatyvnoj kompetentnosty studentov nejazykovykh vuzov srestvamy ynostrannogho jazyka [Integral approach to the formation of communicative competence of students on non-linguistic higher education establishments by means of foreign language] (PhD Thesis abstract), 13.00.08. Samara, 40 p., p. 22. [in Russian]
6. Vjakhk, I. A. (2013) Pedaghoghichni umovy formuvannja inshomovnoji komunikatyvnoji kompetentnosti majbutnikh fakhivciv u ghaluzi informacijnykh tekhnologhij [Pedagogic conditions to form foreign language communicative competence of future specialists in the field of information technologies] (PhD Thesis), 13.00.04 – Vinnycja, 2013. 227 p., pp. 50–51. [in Ukrainian]
7. Ghalecjkyj S. M. (2020) Formuvannja komunikatyvnoji kompetentnosti vykladachiv inozemnykh mov zasobamy informacijno-komunikatyvnykh tekhnologhij [Formation of communicative competence of foreign language teachers by means of information and communication technologies] (PhD Thesis),13.00.04 – Zhytomyr, 292 p., p. 91. [in Ukrainian]
8. Gherasymchuk, T. V. (2016) Formuvannja profesijnoji inshomovnoji kompetentnosti majbutnikh inzheneriv avtomobiljno-dorozhnjoji ghaluzi z vykorystannjam informacijnykh tekhnologhij [Formation of professional competence of future engineers of road industry using information technologies] (PhD Thesis abstract), 13.00.04 – Kherson, 22 p., p. 6. [in Ukrainian]
9. Ghyljmanova, S. A. (2019). Pedaghoghycheskye uslovyja razvytyja ynojazychnoj kommunykatyvnoj kompetencyy studentov nejazykovykh fakuljtetov [Pedagogic conditions of the development foreign language communicative competence of students of non-linguistic departments] (PhD Thesis), 13.00.08. Cheljabynsk, 147 p., p. 22. [in Russian]
10. Draghunova, A. A. (2014). Formyrovanye ynojazychnoj kommunykatyvnoj kompetencyy u studentov fakuljteta ynostrannykh jazykov cherez yspoljzovanye uchebnykh Ynternet-resursov na osnove tekhnologhyj veb. 2.0 [Formation of foreign language communicative competence of foreign language department students using teaching internet resources on the basis of web. 2.0 technology] (PhD Thesis), 13.00.08. Jaroslavlj, 381 p., p. 40. [in Russian]
11. Zaghaljnojevropejsjki rekomendaciji z movnoji osvity: vyvchennja, vykladannja, ocinjuvannja/nauk. red. ukr. vydannja d. ped. n., prof. S. Ju. Nikolajeva [Pan-European recommendations to the linguistic education; learning, teaching, assessing]. Kyjiv: Lenvit, 2003. 273 p. [in Ukrainian]
12. Kovaljova O. A. (2018) Psykhologhichni osoblyvosti rozvytku socialjno-komunikatyvnoji kompetentnosti vchyteliv [Psychological peculiarities of the development of social and communicative competence of teachers] (PhD Thesis), 19.00.07. Perejaslav-Khmeljnycjkyj, 203 p., p. 37. [in Ukrainian]

13. Krykun, V. D. (2018) Formuvannja inshomovnoji profesijnoji kompetentnosti majbutnikh maghistriv vijsjkovogho upravlinnja [Formation of foreign language communicative competence of futures masters of military management] (PhD Thesis), 13.00.04 – Kyjiv, 251 p., p. 55. [in Ukrainian]
14. Litvinchuk, A. T. (2018) Formuvannja profesijno-komunikatyvnoji kompetentnosti majbutnikh inzheneriv-tekhnologhiv u procesi ghumanitarnoji pidghotovky [Formation of professional and communicative competence of future engineers and technologists in the process of humanitarian preparation] (PhD Thesis), 13.00.04 – Rivne, 283 p., p. 64. [in Ukrainian]
15. Parakhyna, O. V. (2016). Razvytye ynojazychnoj kommunykatyvnoj kompetencyy budushhykh ynzhenerov v systeme dopolnyteljnogho professyonaljnogho obrazovanyja voenno-morskogho vuza [Development of foreign language communicative competence of future engineers in the system of additional professional education in the naval high educational institution] (PhD Thesis), 13.00.08. Kalynyghrad, 23 p., p. 15. [in Russian]
16. Petrova, Gh. V. (2010). Formyrovanye ynojazychnoj professyonaljno-kommunykatyvnoj kompetencyy studentov [Formation of foreign language professional and communicative competence of students] (PhD Thesis abstract), 13.00.08. Novokuzneck, 22 p., p. 10. [in Russian]
17. Rjabenko, N. L. (2019). Formyrovanye ynojazychnoj kommunykatyvnoj kompetencyy studentov mezhdunarodnogho profylja sredstvamy ynteraktyvnykh tekhnologhyj [Formation of foreign language communicative competence of the students of international profile by means of international technologies] (PhD Thesis abstract), 13.00.08. Moskva, 174 p., p. 49. [in Russian]
18. Syvceva, A. S. (2020). Formyrovanye ynojazychnoj kommunykatyvnoj kompetentnosty budushhykh vrachej v obrazovateljnom processe vuza [Formation of foreign language communicative competence of future doctors in the educational process in higher education establishments: (PhD Thesis abstract), 13.00.08. Yalta, 23 p., p. 11. [in Russian]
19. Solodovnykova, Ju. Ju. (2009). Formyrovanye ynojazychnoj kommunykatyvnoj kompetentnosty kak uslovye sovershenstvovanyja professyonaljnoj podghotovky specyalysta socyaljnoj raboty [Formation of foreign language communicative competence as a condition of improvement of professional preparation of social workers] (PhD Thesis abstract), 13.00.08. Kursk, 22 p., p. 15. [in Russian]
20. Khynzeeva, N. P. (2016). Formyrovanye kommunykatyvnoj kompetentnosty ynostrannykh studentov v ynojazychnoj obrazovateljnoj srede [Formation of communicative competence of foreign students in foreign educational space] (PhD Thesis), 13.00.08. Ulan-Ude, 181 p., p. 16. [in Russian]
21. Chebotarjova, I. O. (2018) Formuvannja komunikatyvnoji kompetentnosti majbutnikh kerivnykiv zakladiv osvity v umovakh maghistratury [Formation of communicative competence of future heads of educational institutions in the masters department] (PhD Thesis), 13.00.04 – Kharkiv, 243 p., pp. 62–63. [in Ukrainian]
22. Shyjanjuk, L. V. (2018). Tekstocentrychnyj pidkhid do formuvannja ukrajinomovnoji komunikatyvnoji kompetentnosti studentiv vyshhykh tekhnichnykh navchaljnykh zakladiv [Text-centric approach to the formation of Ukrainian communicative competence of students of high education technical establishments] (PhD Thesis), 13.00.04. Kherson, 365 p., p. 54. [in Ukrainian]
23. Shubkyna, O. Ju. (2016). Formyrovanye kommunykatyvnoj kompetentnosty studentov tekhnycheskykh napravlenyj podghotovky [Formation of communicative competence of students of technical preparation] (PhD Thesis), 13.00.08. Krasnojarsk, 266 p., p. 45. [in Russian]
24. Shuljghyna, E. M. (2014). Metodyka formyrovanyja ynojazychnoj kommunykatyvnoj kompetencyy studentov posredstvom tekhnologhy veb-kvest [The method of formation of foreign language communicative competence of students by means of web-quest technologies] (PhD Thesis), 13.00.08. Tomsk, 243 p., p. 29. [in Russian]

Vasilieva P. A. Main components of foreign language communicative competence of future primary school teacher

The article considers the structure of foreign language communicative competence of the future primary school teacher in the college, analyzes the components of foreign language communicative competence. Views on the components of the structure of foreign language communicative competence of the future primary school teacher in the college are presented and characterized. Based on the analysis of the approaches of domestic and foreign researchers on the structure of foreign language communicative competence of the future primary school teacher in the college, four main components are identified, namely: motivational, organizational, sociolinguistic and cognitive-reflexive. Prospects for further development of the study on the content of the outlined components are outlined.

The motivational component of the foreign language communicative competence of the future primary school teacher in the college involves updating their own needs and beliefs about the desire to spread foreign language communication through self-improvement and self-control, as well as the desire to increase their emotional intelligence.

Organizational and active component of foreign language communicative competence of the future primary school teacher in the college takes into account the algorithm of providing foreign language communication knowledge, skills and abilities in the use of various sources of information, creating modern remote communication tools that enhance teacher-student feedback, interpersonal regulation relations, rules of conduct and etiquette of foreign language communication.

The sociolinguistic component of the foreign language communicative competence of the future primary school teacher in the college reflects the mastery of professionally significant foreign language vocabulary, grammar, phonetics. The component takes into account the need of future primary school teachers to show knowledge about the country of the language, its history, national and cultural specifics, language behavior of native speakers, communication with representatives of different cultures.

The cognitive-reflexive component provides a set of knowledge, skills, abilities necessary for foreign language communication in professional activities; ability to express using holistic and logical expressions of various functional styles, knowledge of communication norms and rules of dialogue, ways of expressing thoughts and feelings, ability to assess communicative situation, critically analyze two-way foreign language communication, understand directions of communicative improvement.

Key words: *components, structure, foreign language communicative competence, primary school teachers, college.*